

NOTAT

Til: Udvalget for det nære og sammenhængende sundhedsvæsen

Telefon 38 66 50 00
Direkte 40247738
Web www.regionh.dk

Sagsnr.: 26027350
Ref.: LASK0005

Dato: 20. april 2026

Status på regionens indsats vedr. nedbringelse af lægeordineret forbrug af opioider

Regionen følger med mindre afvigelser tidsplanen for arbejdet med fokusområdet vedr. lægeordinerede opioider i handleplanen om nedbringelse af forbruget af opioider fra maj 2025. Under arbejdet har regionen indledt en god dialog med Region Sjælland om området og indsatserne i handleplanen. Det har blandt andet resulteret i, at farmaceuter fra Region Sjællands lægemiddelenhed udfører samme MedicinVisit-besøg i almen praksis om nedtrapning af opioider. På besøgene formidles det samme undervisningsmateriale, som de to lægemiddelenheder har udviklet i samarbejde. På hospitalerne har dialogen blandt andet betydet, at de ændringer, som er blevet indført på hospitalerne, er bygget ind i Sundhedsplatformen, og derved er gældende på hospitalerne i begge regioner.

Nedenfor følger en status på regionens arbejde med indsatserne i handleplanen for de lægeordinerede opioider og en beskrivelse af opfølgningen på målsætningerne.

Status på indsatser i handleplanen

Hospitaler

Udvikling, afprøvning og indførelse af postoperativ smerteskabelon i regional vejledning til brug i forbindelse med elektiv ortopædkirurgi

Smerteklinikken på Bispebjerg og Frederiksberg Hospital har i samarbejde med ortopædkirurgien udviklet og afprøvet en smerteskabelon til brug på ortopædkirurgiske afdelinger. Formålet med smerteskabelonen er at give især ortopædkirurgien et redskab, som kan anvendes til vurdering af patienters smer-

tedækningsbehov og dermed behov for behandling med et opioid efter endt kirurgi. Smerteskelonen blev i december 2025 tilføjet som bilag til den regionale vejledning "Opioidbehandling af akutte smerter hos voksne" og formidlet til hospitalerne. Anvendelsen af smerteskelonen vil blive fulgt i regi af Sundhedsfagligt Råd for Ortopædkirurgi.

Ændring af udleveringspraksis i forbindelse med udskrivelse

Som en del af opdateringen af den regionale vejledning "Opioidbehandling af akutte smerter" i december 2025 blev det præciseret, at hospitalerne skal udlevere den nødvendige lægemiddelmængde til patienten ved udskrivelse frem for at udstede en recept. Hospitalerne er ved at omlægge praksis til den nye procedure, som understøttes af hospitalernes lokale lægemiddelkomité. Arbejdet følges af en mindre arbejdsgruppe for implementering af handleplanen, der er nedsat under Den Regionale Lægemiddelkomité.

Udvikling af undervisningsmateriale til hospitalerne

Klinisk Farmakologisk Afdeling udviklede i efteråret 2025 undervisningsmateriale til hospitalerne med henblik på, at hospitalernes lokale lægemiddelkomitéer med afsæt i undervisningsmaterialet kan understøtte afdelingernes arbejde med rationelt brug af opioider og hospitalernes efterlevelse af den regionale vejledning for "Opioidbehandling af akutte smerter". Materialet blev både fremsendt som en PowerPoint med supplerende noter og som en videooptagelse, hvor materialet præsenteres ved en klinisk farmakolog.

Monitorering af forbrug af opioider på hospitalerne

Klinisk Farmakologisk Afdeling har udviklet en rapport, hvor hospitalerne har fået adgang til nye opgørelser, som støtter op om målene i handleplanen. Formålet med rapporten er, at hospitalerne løbende kan følge op på hospitalets fokusområder relateret til handleplanen. Det er forhåbningen, at rapporten kan gøres tilgængelig for alle hospitalerne, og der pågår en dialog med CIMT herom.

Fjernelse af tramadol og kodein fra standardsortiment, smartsets og best.ord. i Sundhedsplatformen

Region Hovedstadens Apotek har i samarbejde med hospitalerne arbejdet med at fjerne tramadol og kodein fra standardsortiment, smartsets og best.ord. i Sundhedsplatformen. Inden det var muligt at gennemføre ændringerne i Sundhedsplatformen, var det imidlertid nødvendigt at sikre koordinering med Region Sjælland, hvorfor fjernelse af Smartsets og best.ord. indeholdende tramadol og kodein først har været muligt at gennemføre i februar 2026.

Udviklede materialer, som er under udbredelse:

- Opdatering af den regionale vejledning "opioidbehandling af akutte smerter hos voksne", herunder udvikling og afprøvning af en smerteskabelon, der kan anvendes til at vurdere lægemiddelmængde, som skal udleveres til borgere efter et kirurgisk indgreb.
- Udarbejdelse af undervisningsmateriale til hospitalernes lokale lægemiddelkomitéer med henblik på undervisning af personale i afdelinger, som anvender opioider i smertebehandling.
- Udvikling af rapport i Sundhedsplatformen, som indeholder data, der understøtter målsætningerne i handleplanen. Hospitalerne kan med rapporten fremover selv trække data for afdelinger, afsnit og specialer og sammenligne sig med hinanden.

Almen praksis

Informationsindsats over for almen praksis

Regionen har i 2025 flere gange bragt nyheder relateret til rationel brug af opioider i nyhedsbrevet Nyt om Medicin i PraksisNyt. Fokus i nyhedsbrevet har dels været information om handleplan, tilbud om egne data til almen praksis, opdateret klyngepakke fra KAP-H, information om nye tilskudsregler og nye materialer relateret til smertebehandling.

- Maj 2025 - [Få tilsendt data om forbrug af opioider ordineret til egne patienter](#)
- Juni 2025 - [Ny handleplan om opioider – få data over egne patienter nu og MedicinVisit i 2026](#)
- Juli 2025 - [Kodein ikke tilskudsberettiget fra 26. maj 2025](#)
- November 2025 - [Ny hjælp til vellykket nedtrapning af opioider](#)
- Januar 2026 - [Nye patientrettede materialer om opioider](#)
- Februar 2026 - [Ny telefonrådgivning om substitutionsbehandling ved afhængighed af opioider](#)

Informationsmateriale om vellykket ud- og nedtrapning til borgere

Medicinfunktionen for praksissektoren har udviklet patientmateriale om "[vellykket nedtrapning – til dig der tager opioid mod smerter](#)". Materialet er siden blevet distribueret på lægedage, formidlet via PraksisNyt, praksisbesøg, på klyngebesøg i Kvalitetsklyngerne samt på medicinbesøg (MedicinVisit).

MedicinVisit

Medicinfunktionen for praksissektoren indledte i marts 2026 MedicinVisit i almen praksis om nedtrapning om opioider. Som en del af denne indsats har Medicinfunktionen udviklet materialer til lægepraksis, der omhandler "[vellykket](#)

[nedtrapning af opioider](#)" foruden ovennævnte borgerrettet informationsmateriale. Besøget er det første af de i alt tre forskellige besøg inden for smertebehandling. Fokus på andet besøg vil være "Opstart af smertebehandling" og tredje besøg "gabapentinoider". Indsatsen omkring smertebehandling i MedicinVisit er koordineret med Region Sjællands, som ligeledes kører medicinbesøg i almen praksis om samme emne.

Tilbud til almen praksis om data over egne ordinationer

Regionen har siden maj 2025 fremsendt data over egne ordinationer til almen praksis hvert halve år til de lægepraksis, som har ønsket det. Tilslutningen har desværre ikke været imponerende (48 ud af 567 ydernumre), og regionen gør derfor i foråret 2026 endnu en indsats for få flere til at tilslutte sig tilbuddet i forbindelse med MedicinVisit besøg i almen praksis. Data kommer fra Ordi-prax+ (Sundhedsdatastyrelsen) og er sammensat, så de understøtter handleplanens målsætninger.

Udviklede materialer, som er under udbredelse:

- Udvikling og formidling af materiale til almen praksis ved en farmaceut fra regionens lægemiddelenhed, Medicinfunktionen. Der er udviklet en kortfattet vejledning (deskguide) til læger med information om vellykket nedtrapning. Herudover er der udarbejdet en patientrettet folder med information om vellykket nedtrapning af opioider.
- Udvikling og afholdelse af korte fokuserede undervisningsbesøg i almen praksis (MedicinVisit) ved farmaceuter fra regionens lægemiddelenhed, Medicinfunktionen. Besøg om "Nedtrapning af opioider" afholdes (marts-maj 2026), hvor 2/3 af regionens klinikker har takket ja til besøget. Besøget er det første af i alt tre besøg med fokusområderne: "Nedtrapning af opioider", "Opstart af smertebehandling" og "Gabapentinoider".
- Fremsendelse af data over forbrug af opioider til de almen praksis, som har valgt at tage imod regionens tilbud. Data er blevet udsendt i henholdsvis forsommeren 2025 og vinteren 2025 og fremsendes fremadrettet hvert halve år.

Borgere

For at sikre at borgere modtager den nødvendige information om opioider, har Den Regionale Lægemiddelkomité udviklet borgerrettet materiale med henblik på, at borgeren sikres optimal information til borgere, som modtager opioidbehandling. Der er udviklet hhv. en folder til borgere, som modtager [behandling mod akutte smerter](#), og til borgere som modtager [behandling for kroniske smerter](#). Det borgerrettede materiale er fremsendt til hospitalernes ortopædkirurgiske afdelinger og de tværfaglige smertecentre. Herudover er der blevet reklameret for materialerne overfor almen praksis via PraksisNyt.

Materialerne er formidlet til almen praksis og relevante hospitalsafdelinger i december og januar.

Privathospitaler

Regionen har ved formandskabet for Den Regionale Lægemiddelkomité fremsendt en skrivelse til de private aktører, som gennemfører procedurer, hvor man med rimelighed kan forvente, at smertebehandling efter indgreb er nødvendig. Skrivelsen omfattede information om regionens handleplan og indsatser, samt links til regional vejledning og udviklede materialer. Regionen modtog positiv respons på udsendelse af skrivelsen.

Opfølgning på data og handleplanens målsætninger for forbruget af lægeordnede opioider

Valg af datakilde for opfølgning på mål for praksissektoren

Regionerne modtager kun information om borgeres forbrug af opioider i de tilfælde, hvor regionen har udbetalt et tilskud. Eftersom en række opioider mistede sit generelle tilskud i maj 2025, kan regionen ikke anvende afregningsdata som datakilde for opfølgningen på det lægeordnede forbrug. Region Hovedstaden rettede derfor i juni 2025 henvendelse til Sundhedsdatastyrelsen med henblik på bedre adgang til data over forbrug, antal nye brugere og antal brugere. Efter en konstruktiv dialog med styrelsen og repræsentanter fra de øvrige regioner blev Sundhedsdatabank.dk lanceret i december 2025. Med Sundhedsdatabank.dk har er regionernes forespørgsel på at kunne opgøre data over antal brugere og antal nye brugere af et lægemiddel imødekommet.

Administrationen har anvendt til Sundhedsdatabank.dk til opfølgningen på handleplanens målsætning 1, 2, 4 og 5. De fire målsætninger vedrører indkøb til hospitalerne (forbrug) og opioider indløst på recept (antal patienter, antal nye patienter og forbrug). Til opfølgning på målsætning 3 er anvendt data fra Sundhedsplatformen, da det her er muligt at koble patienters nyrefunktion med tidligere behandlinger og lægemiddelvalg.

Sundhedsdatastyrelsen anvender Sundhedsstyrelsens definition på opioider, hvor kodein indgår, men kodimagnyl ikke gør. Anvendelsen af sundhedsdatabank.dk som datakilde frem for regionens afregningsdata giver nogle ændrede værdier for DDD per borger (fx under målsætning 2). Det kan skyldes, at kodein indgår i data fra Sundhedsdatabank.dk, men ikke er med i ATC-gruppe NO2A. Derudover kan beregninger ift. datagrundlag for antal borgere i regionen være beregnet på anden vis, hvilket kan give anledning til en difference mellem værdier.

Med baggrund i ovenstående forhold har administrationen vurderet, at Sundhedsdatabank.dk er en forbedret datakilde til regionens opfølgning på handleplanens målsætninger.

Opfølgning på handleplanens målsætninger

Målsætning 1: *Reduktion af det samlede antal borgere bosat i Region Hovedstaden, som indløser recept på opioider (N02A) udstedt i almen praksis hvert år til og med 2026*

I 2024 indløste 107.858 borgere bosiddende i Region Hovedstaden en recept på et opioid. I 2025 var tallet 99.556 borgere. Det svarer til en reduktion i antallet af borgere, som har indløst en recept på et opioid på 7,7%.

Målsætning 2: *Reduktion af det samlede forbrug af opioider i Region Hovedstaden i 2026 opgjort i Definerede Døgn Doser (DDD) per borger (N02A) sammenlignet med 2024 med mindst 15 %.*

Fra 2024 til 2025 er det samlede forbrug af opioider per borger faldet fra 3,88 til 3,46 DDD per borger. Det svarer til et fald på 10,8 %.

Målsætning 3: *Forbruget (DDD) afspejler lægemiddelrekommandationerne, dvs. at morfin anvendes, medmindre der er utilstrækkelig effekt, uacceptable bivirkninger eller svært nedsat nyrefunktion.*

Indikator for målopfyldelsen er, om der kan identificeres en stigning i andelen af morfin ud af henholdsvis det samlede antal patienter og det samlede mængdeforbrug (DDD). Målsætningen har ikke en defineret procentsats som målopfyldelse. Det skyldes, at det er vanskeligt at estimere, hvor mange patienter der oplever utilstrækkelig effekt, uacceptable bivirkninger eller har svært nedsat nyrefunktion.

Regionen har adgang til information om nyrefunktion for patienter, som har været i behandling på hospitalerne. En afdækning af, om patienterne tidligere har oplevet utilstrækkelig effekt eller alvorlige bivirkninger og derfor ikke kan få morfin, vil kræve en journalgennemgang.

Udviklingen i andelene er opgjort i tabellen nedenfor. Det fremgår af tabellen, at andelen af morfin stiger i begge sektorer både ift. patienter og mængdeforbrug. Det viser, at hospitalerne og almen praksis arbejder aktivt med, at patienter i højere grad skal behandles med morfin.

	Morfinandel af totalt opioidforbrug (opgjort på andel patienter og mængdeandel)	2024 pct.	2025 pct.
Hospitalsdata	Andel patienter	78	82
	Andel patienter med normal nyrefunktion	79	83

	Andel mængdeforbrug (DDD)	43	46
Recept-data	Andel af patienter, som har indløst recept på morfin ud af det samlede antal patienter, som har indløst recept på et opioid	31	37
	Andel af morfin i det samlede forbrug af opioider indløst på recept (forbrug DDD)	15	17

Datakilde for hospitalsdata: Sundhedsplatformen

Datakilde for receptdata: Sundhedsdatabank.dk (Sundhedsdatastyrelsen)

Målsætning 4: Reducere forbruget af oxycodon på hospitalerne og sikre, at oxycodon kun anvendes til patienter med lav nyrefunktion eller allergi/uacceptable bivirkninger over for morfin. Patienter, som allerede er i fast behandling med oxycodon, og som ikke opfylder kriterierne, bør forsøges skiftet til morfin i rolig fase.

Både forbruget af oxycodon indkøbt af hospitalerne og antallet af patienter, som har indløst en recept på oxycodon udskrevet på recept er faldet, hvilket er en indikator for at udviklingen på hospitalerne følger målsætningerne.

	2024	2025	Udvikling pct.
Forbrug (DDD) oxycodon indkøbt til hospitalerne	289.791	256.806	-11%
Antal patienter, som fik recept på oxycodon fra et hospital	10.449	8.633	-17%

Datakilde: Sundhedsdatabank.dk (Sundhedsdatastyrelsen)

Målsætning 5: Reduktion af brugen af tramadol og kodein til nye patienter i primærsektoren i 2026 med 90 % sammenlignet med 2024.

Antallet af nye brugere af tramadol eller kodein i primærsektoren faldt med 24 % fra 2024 (26.0001) til 2025 (19.786). Nye brugere er af Sundhedsdatastyrelsen defineret som borgere, som i de tre foregående år ikke har indløst recept på lægemidlet.